

تفاوت شرکت و موسسه و انواع آنها

شرکت با موسسه چه تفاوت‌هایی دارد؟
اگرچه برخی افراد ممکن است موسسه و شرکت را با یکدیگر هم معنا دانسته اما باید گفت این دو متفاوت از یکدیگر هستند.

بیان تفاوت‌های شرکت و موسسه

الف) در حالی که شرکت باید بواسطه ۲ نفر (مسئولیت محدود، نسبی، تضامنی) حداقل سه نفر (سهامی خاص) و حداقل ۵ نفر (سهامی عام) تشکیل شود، موسسات می‌توانند تنها به واسطه یک نفر تشکیل شوند.

ب) در حالی که شرکتها غالبا با هدف سودآوری و فعالیتهای اقتصادی تاسیس می‌شوند، موسسات می‌توانند برای فعالیتهای انتفاعی و غیرانتفاعی باشد عبارت دیگر هدف از راه اندازی موسسه می‌تواند فعالیتهای غیر تجاری باشد.

تعریف موسسه (یا واحد اقتصادی)

موسسه عبارت است از یک واحد با نام و هدف مشخص در مالکیت بخش عمومی یا خصوصی و یا ترکیبی از این دو که به فعالیتهای انتفاعی و غیر انتفاعی می‌پردازد و طرف معامله محسوب می‌شود. نام دیگر موسسه، واحد اقتصادی است که به انواع مختلفی دسته بندی می‌شوند.

انواع موسسه ها:

طبقه بندی واحدهای اقتصادی	
موسسات بخش عمومی یا دولتی	از نظر مالکیت
موسسات بخش خصوصی	
موسسات بخش تعاونی	
موسسات انتفاعی	از نظر هدف فعالیت
موسسات غیر انتفاعی	
موسسات خدماتی	از نظر نوع فعالیت
موسسات بازرگانی	
موسسات تولیدی	

اگر موسسات را بر حسب مالکیت دسته بندی کنیم به سه نوع زیر تقسیم می‌شوند:

۱- موسسات بخشی دولتی یا عمومی :

این نوع موسسات به شکل مستقیم و یا غیر مستقیم در اختیار دولت قرار می‌گیرند. نهادها و سازمانهای عمومی یا شهرداری ها از جمله موسسات دولتی محسوب می‌شوند که به قصد انتفاع یا بدون قصد انتفاع فعالیت می‌کنند و خود شامل:

- ✓ سازمانهای دولتی و موسسات عمومی غیرانتفاعی (وزارتخانه ها، سازمانهای مختلف دولتی، شهرداری ها، نیروهای نظامی و انتظامی و نهادهای غیر دولتی عمومی مثل بنیاد مستضعفان و جانبازان و...)
- ✓ شرکتها و سایر موسسات انتفاعی عمومی (شرکتهای دولتی و ملی شده، بانکها، شرکتهای وابسته به آنها، شرکتهای تابع بنیادهای مستضعفان، سازمان تامین اجتماعی و...)

۲- موسسات بخش خصوصی :

به موسساتی گفته می‌شود که در مدیریت و مالکیت اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی قرار دارند که ممکن است با هدف انتفاع یا بدون قصد انتفاع تشکیل شده باشند و شامل:

مؤسسات انتفاعی خصوصی از قبیل مؤسسات فردی، شرکتهای خصوصی، مؤسسات انتفاعی غیر تجاری و مؤسسات غیر انتفاعی خصوصی تقسیم می شوند.

۳- مؤسسات بخش تعاونی:

این نوع مؤسسات بصورت خودیاری و همکاری متقابل عده ای از اشخاص حقیقی و یا حقوقی تشکیل و به قصد نیازمندی های مشترک و بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی اعضا فعالیت می کنند و شامل:

✓ اتحادیه های تعاونی

✓ شرکت های تعاونی از قبیل شرکتهای تعاونی، روستایی، مصرف، توزیع، کارگری، مسکن و تولید

واحد های اقتصادی را از نظر هدف فعالیت در دو دسته می توان طبقه بندی کرد:

۱- مؤسسات انتفاعی:

مؤسساتی که با هدف کسب منافع مادی تشکیل شده اند، اعم از آنکه در مالکیت بخش عمومی باشند یا بخش خصوصی، مؤسسه انتفاعی محسوب می شوند. مؤسسات انتفاعی معمولاً به صورت بازرگانی اداره می شوند و وجه کالاها و خدماتی را که عرضه می کنند، دریافت می دارند. از آنجا که مؤسسات انتفاعی با هدف کسب سود تأسیس می شوند، روشهای حسابداری خاصی نیاز دارند که بتواند درآمد ها، هزینه ها و سود (زیان) این گونه مؤسسات را در هر دوره مالی معین می کند.

۲- مؤسسات غیر انتفاعی:

مؤسساتی که هدف از تشکیل آنها کسب منافع مادی (سود) نباشد، اعم از آنکه در مقابل کالاها یا خدماتی که ارائه می کنند وجهی دریافت کنند یا نکنند، مؤسسه غیر انتفاعی می گویند. سازمان های دولتی که امور حاکمیت دولت را انجام می دهند نظیر وزارتخانه ها، سازمان های محلی مثل شهرداری ها، مؤسسات و نهاد های اجتماعی مثل هلال احمر و سازمان تأمین اجتماعی و همچنین انجمن های علمی، ادبی و فرهنگی از جمله مؤسسات غیرانتفاعی عمومی هستند. مؤسسات غیر انتفاعی روشهای حسابداری خاصی نیاز دارند که بتوانند درآمد ها، هزینه ها و بودجه این گونه مؤسسات را تنظیم کنند.

واحدهای اقتصادی را از نظر نوع فعالیت در سه دسته می توان طبقه بندی کرد:

۱- مؤسسات خدماتی:

مؤسساتی نظیر تعمیرگاه ها، هتل ها، درمانگاه ها و آموزشگاه هایی که خدماتی را به مشتریان ارائه می کنند، مؤسسات خدماتی می گویند.

۲- مؤسسات بازرگانی:

مؤسسات بازرگانی، مؤسساتی هستند که به خرید و فروش کالا اشتغال دارند بدون آنکه در کالای مورد مبادله تغییر شکلی دهند. مؤسسات بازرگانی شامل عمده فروشان یا بنکداران و خرده فروشان می باشند.

۳- مؤسسات تولیدی:

مؤسساتی را که مواد اولیه و کالاهایی را خریداری و آنها را تغییر شکل داده و یا به کالای دیگر تبدیل نموده و به فروش می رسانند، مؤسسات تولیدی می گویند.

تعریف شرکت:

شرکت از واژه شرکت به معنای شراکت و همکاری گرفته شده است و زمانی تأسیس می شود که دو یا چند نفر برای دنبال کردن یک هدف اقتصادی با یکدیگر همکاری می کنند. تمامی شرکتهای از شخصیت حقوقی مستقلی برخوردار بوده و تصمیمات شخص حقوقی (شرکتها) توسط مقاماتی که به موجب قانون یا اساسنامه حق تصمیم گیری دارند، اتخاذ می شود.

انواع شرکتها:

انواع شرکتها	
۱- شرکتهای مدنی	
۱- شرکت سهامی	۲- شرکتهای تجاری
۲- شرکت با مسئولیت محدود	
۳- شرکت تضامنی	
۴- شرکت مختلط غیر سهامی (مسئولیت محدود + تضامنی)	
۵- شرکت مختلط سهامی (سهامی + تضامنی)	
۶- شرکت نسبی	
۷- شرکت تعاونی تولید و مصرف	

شرکتها از نظر هدفهایی که دنبال می کنند به ۲ نوع تجاری و مدنی تقسیم می شوند.

۱- شرکتهای مدنی :

اجتماع حقوق مالکین متعدد در شی واحد به نحو اشاعه می باشد، یعنی هر یک در جزء جزء مال دارای حق مالکیت اند.

۲- شرکتهای تجاری :

شرکتهای تجاری براساس قوانین تجارت ایجاد می شوند که اعضا پس از انجام عملیات، از منافع آن متمتع می گردند. انواع شرکتهای تجاری به ۷ نوع تقسیم می شوند که عبارتند از:

۱. شرکت سهامی: در شرکت سهامی سرمایه آن به سهام تقسیم شده و مسئولیت صاحبان سهام با توجه به مبلغ اسمی آنهاست.
۲. شرکت با مسئولیت محدود: بین دو یا چند نفر برای امور تجاری تشکیل شده و وظایف هر یک از شرکا بدون این که سرمایه به سهام یا قطعات سهام تقسیم شده باشد، تنها به میزان سرمایه خود در شرکت مسئول قروض و تعهدات شرکت می باشد.
۳. شرکت تضامنی: به منظور امور تجاری بین دو یا چند نفر با مسئولیت تضامنی شکل می گیرد.
۴. شرکت مختلط غیرسهامی: جهت امور تجاری با نام مخصوصی بین یک یا چند نفر شریک ضامن و یک یا چند نفر شریک با مسئولیت محدود بدون انتشار سهام راه اندازی می شود.
۵. شرکت مختلط سهامی: میان چند شریک سهامی و یک یا چند نفر شریک ضامن تشکیل می شود.
۶. شرکت نسبی: بمنظور امور تجاری با نام مخصوص بین دو یا چند نفر تشکیل و مسئولیت هر یک از شرکا براساس میزان آورده آنها در شرکت می باشد.
۷. شرکت تعاونی: با ۷ هدف مندرج در قانون بخش تعاونی با قید کلمه تعاونی و تابعیت ایرانی با حداقل ۷ عضو تشکیل می شود.

خلاصه نحوه تشکیل شرکتها به استناد قانون تجارت

نوع شرکت	حداقل تعداد مورد نیاز برای تشکیل شرکت	نوع سرمایه	میزان مسئولیت و تعهدات	لزوم نام یکی از شرکا در نام شرکت	نحوه تقسیم سود
تضامنی	۲ نفر	سهام الشرکه (نامساوی)	نامحدود	حداقل نام یکی از شرکا	به نسبت و یا روش تعیین شده از شرکتنامه
سهامی	۳ نفر	سهام (به قطعات مساوی)	محدود به مبلغ اسمی سهام	-	به نسبت تعداد سهام و توافق مجمع عمومی
تعاونی	۷ نفر	سهام (قیمت مساوی)	محدود به مبلغ اسمی سهام	-	طبق ماده ۲۵ قانون تعاون
با مسئولیت محدود	۲ نفر	سهام الشرکه (نامساوی)	محدود به مبلغ اسمی سرمایه	-	به نسبت و یا روش تعیین شده در شرکتنامه
مختلط غیرسهامی	یک یا چند نفر شریک ضامن و یک یا چند نفر شریک با مسئولیت محدود	سهام الشرکه (نامساوی)	نامحدود برای شرکای ضامن و محدود برای شریک با مسئولیت محدود	نام یک شریک ضامن الزامی است	به نسبت و یا روش تعیین شده در شرکتنامه
مختلط سهامی	یک یا چند نفر سهامدار و یک یا چند نفر شریک ضامن	سهام (قطعات مساوی) سهم الشرکه (نامساوی)	نامحدود برای شرکای ضامن و محدود به مبلغ اسمی سهام (سهامدار)	نام یک شریک ضامن الزامی است	به نسبت و یا روش تعیین شده در شرکتنامه
نسبی	۲ نفر	سهام الشرکه (نامساوی)	محدود به نسبت سرمایه شرکا	-	به نسبت و یا روش تعیین شده در شرکتنامه